

Egyptské symboly v pletenině

Bakalářská práce

Studijní program:

B3107 Textil

Studijní obor:

Textilní a oděvní návrhářství

Autor práce:

Nikola Hrubá

Vedoucí práce:

Ing. Alena Frydrychová
Katedra designu

Zadání bakalářské práce

Egyptské symboly v pletenině

Jméno a příjmení: **Nikola Hrubá**
Osobní číslo: T17000111
Studijní program: B3107 Textil
Studijní obor: Textilní a oděvní návrhářství
Zadávací katedra: Katedra designu
Akademický rok: **2019/2020**

Zásady pro vypracování:

1. Popište Egypt z historického hlediska, zaměřte se na architekturu.
2. Vysvětlete symboly, které byly a jsou používány až do dnešní doby.
3. Navrhněte a zpracujte návrhy vycházející z daného tématu, převedte je do technologie pletení a vytvořte vzorník.
4. Z vybraných vzorků vytvořte návrhy pro použití v oděvu.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

ŠTOROVÁ, Renata. Technologie pletářství. Vyd. 1. Liberec. Technická univerzita, 2003, 85 s. Studijní texty pro distanční studium. ISBN 80-708-3671-7.
KOVAŘÍKOVÁ, Marie. Vazby a rozbor pletenin, SNTL, 1987, 344s. ISBN neudáno

Vedoucí práce:

Ing. Alena Frydrychová
Katedra designu

Datum zadání práce:

2. září 2019

Předpokládaný termín odevzdání: 10. srpna 2020

Ing. Jana Drašarová, Ph.D.
děkanka

Ing. Renata Štorová, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

24. července 2020

Nikola Hrubá

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na technologii pletení. Práce se skládá ze dvou částí. V první části je popsán Egypt, symboly a architektura dané doby a dnešní inspirace z ní čerpající. Druhá část se zabývá studií vzorování pleteniny na elektronicky ovládaném dvoulůžkovém plochem pletacím stroji Shima Seiki. Vzory jsou inspirovány symboly Egypta. Navržené vzory a zpracované vazby mohou být dále použity nejen ve vzornících.

Klíčová slova

pletenina, Egypt, symboly, architektura, vzory, vazby, Shima Seiki

Annotation

The bachelor thesis focuses on knitting technology. The work consists of two parts. The first part describes Egypt, the symbols and architecture of the time and today's inspiration drawing from it. The second part deals with the study of knitting patterning on the electronically controlled double flat knitting machine Shima Seiki. The patterns are inspired by the symbols of Egypt. The created patterns and processed bindings are used not only in swatches.

Keywords

knitwear, Egypt, symbols, architecture, patterns, ties, Shima Seiki

Poděkování

Chtěla bych velmi poděkovat Ing. Aleně Frydrychové za pomoc, podporu a především trpělivost, kterou se mnou měla po celou dobu tvorby bakalářské práce. Děkuji také své rodině a přátelům za podporu po celou dobu studia.

Obsah

1.	Úvod	8
2.	Starověký Egypt	9
2.1	Území starověkého Egypta	9
3.	Bohové starověkého Egypta	11
3.1	Devatero	11
3.2	Aton	12
3.3	Chepru	13
3.4	Anubis	13
4.	Architektura v Egyptě	15
4.1	Vývoj a účel pyramid	15
4.2	Džosérova pyramida	15
4.3	Tajemství Velké pyramidy v Gíze	16
5.	Inspirace architekturou starověkého Egypta v dnešní době	19
5.1	Pyramida Inversée v Paříži	19
5.2	La Grande Arche v Paříži	20
5.3	Diamantová loď v Antverpách	21
5.4	Ennis House v Los Angeles	22
6.	Symboly Egypta v módě	24
6.1	Vzory v oděvu	24
6.2	Aplikace	25
7.	Pánské svetry	26
7.1	Vznik svetrů a vývoj	26
7.2	Vzory	26
7.2.1	Golfový vzor	26
7.2.2	Norský vzor	27
7.2.3	Aranský vzor	28
7.2.4	Pánský kardigan	29
8.	Inspirace	30
9.	Pletací stroj Shima Seiki	30
9.1	Program SDS-ONE KnitPaint	31
9.2	Příprava vzorků na pletení	32
10.	Vizualizace	50
10.1	Návrhy vzorů ve vizualizaci	50
11.	Závěr	53
	Prameny	54
	Příloha	57

1. Úvod

Tato práce je inspirována dějinami Starověkého Egypta. Starověký Egypt je velmi rozsáhlé téma. Existuje mnoho zdrojů, které se zabývají jeho historií a kulturou. Přesto je dodnes mnoho neobjasněných věcí v životě starověkých Egyptanů. Pro tuto práci je vybrána určitá část z jejich historie. Jsou zde popsány symboly a architektura, především pyramidy. Symboly a tvar pyramid, tedy trojúhelníky a jiné geometrické tvary jsou dále inspirací pro vytvoření vzorů pleteniny a vybraný vzor následně použit v simulaci oděvu.

2. Starověký Egypt

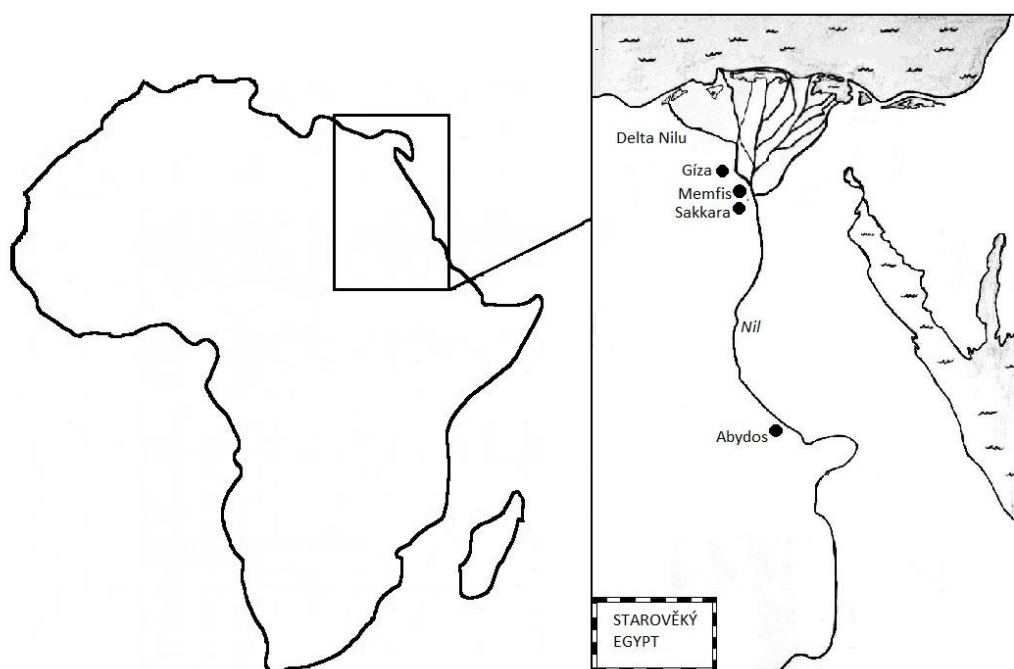
2.1 Území starověkého Egypta

Egypt se rozkládá v části severní Afriky obklopené Saharou. Na severu je Egypt omýván Středozemním mořem a z východní části Rudým mořem. V této části se nachází jen pár oáz a řeka **Nil**. Bez Nilu by se nikdy starověký Egypt nezrodil. Modrý Nil se po monzunových deštích na etiopské vrchovině každoročně rozvodňoval a přinášel záplavy do Egypta, ty s sebou přinesly úrodnou černou zeminu. Ta obohacovala zdejší půdu a zajišťovala dokonalé podmínky pro pěstování obilí. Přibližně před 5 000 lety začaly obyvatelé sídlící podél Nilu obdělávat půdu, což vedlo k budování vesnic a měst. Kolem roku 3 200 př. n. l. obyvatelé vytváří samostatná, ale kulturně podobná království. Jedno se nacházelo na deltě Nilu a druhé jižněji v nilském údolí. V tomto období vzniká 1. dynastie vlády Faraonů, ve které se díky bojům sjednotil Horní a Dolní Egypt.

Období 1. dynastie je také zvané jako **Archaické období**. Je to doba prvních písemných záznamů o faraonech, kteří vládli. Souvisí s ní i víra v bohy, kdy Egyptané měli mnohobožství. S bohy a vírou souvisí i pohřbívání a posmrtný život, ve který věřili. Před tou dobou Starověký Egypt existoval také, ale oficiální vládci jsou až od 1. dynastie, předtím to měli být pouze bohové.

Hlavním městem je **Memfis**, kde sídlí královský dvůr. Hlavní pohřebiště faraonů je **Abydos** a **Sakkara**. V této době dochází k rozvoji úřednictva, které vytváří vzor pro pozdější doby. Vznikají představy spojené s královským úřadem, faraon se těší absolutní světské moci jako „vládce obou zemí“ a je ztotožňován s bohy jako pozemské vtělení boha Hora. Vyrůstá význam slunečního boha Rea a „Reův syn“ se stává součástí královské moci.

Dalším významným centrem pro nastupující dynastie bude **Gíza**, která leží na náhorní plošině jižně od dnešní Káhiry.

Obr. 1 Mapa starověkého Egypta

3. Bohové starověkého Egypta

3.1 Devatero

Pro chod Egypta a Egyptany byli bohové velmi důležití. Jejich existencí si vysvětlovali mnoho událostí. Pro každou příležitost byl konkrétní bůh. Měli tedy mnohobožství. Egyptané věřili, že na začátku vzniku světa a státu vládli v Egyptě bohové, až do doby vlády prvních faraonů. Měli být spravedliví k lidem. Každý bůh měl svou podobu a povahu. Stejně jako lidé stárli a umírali. Základem této víry je **Devatero**. Je to představa Egyptanů o vzniku světa, jeho uspořádání a bohů. Do Devatera tedy patří tito bohové:

Re-Atum, první bůh

Tefnut, bohyně vlhkého vzduchu a ranní rosy

Šu, bůh suchého vzduchu

Nut, bohyně nebe

Geb, bůh země

Usir, vládce mrtvých

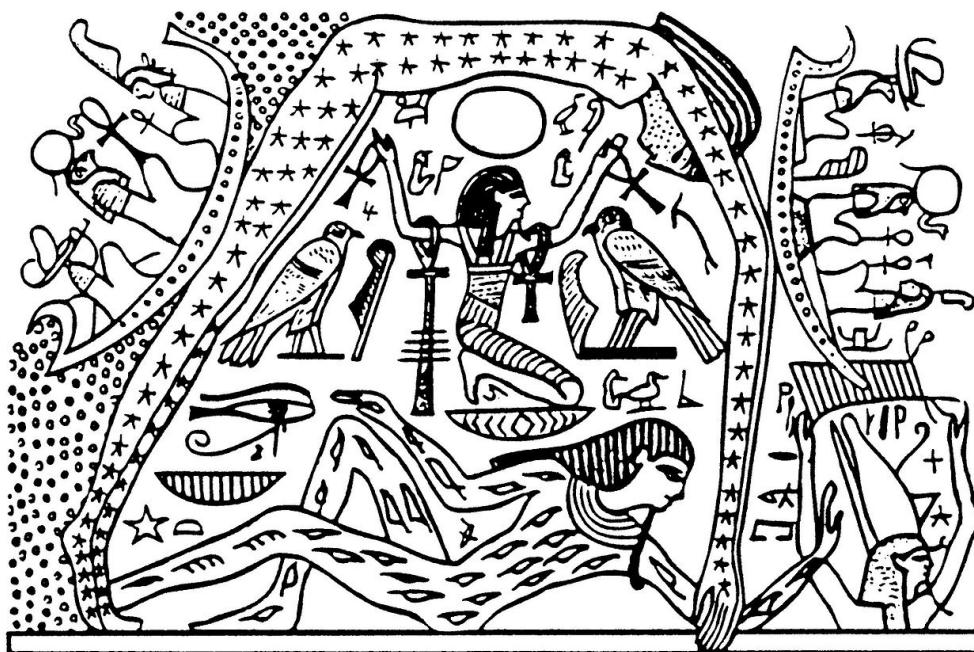
Sutech, bůh chaosu a hněvu

Eset, bohyně chránící trůn, matka Hora, později bohyně lásky

Nebthet, bohyně a dvojče Eset, manželka Sutecha.

Kromě Devatera je známo z hieroglyfů mnoho dalších bohů. Podle některých zdrojů se udává až 2500 bohů. Je to hlavně z důvodu, že každá dynastie, dokonce někdy jen panovník věřila v určité bohy, v ty museli věřit i poddaní. Proto se během všech vlád dynastií objevují noví bohové.

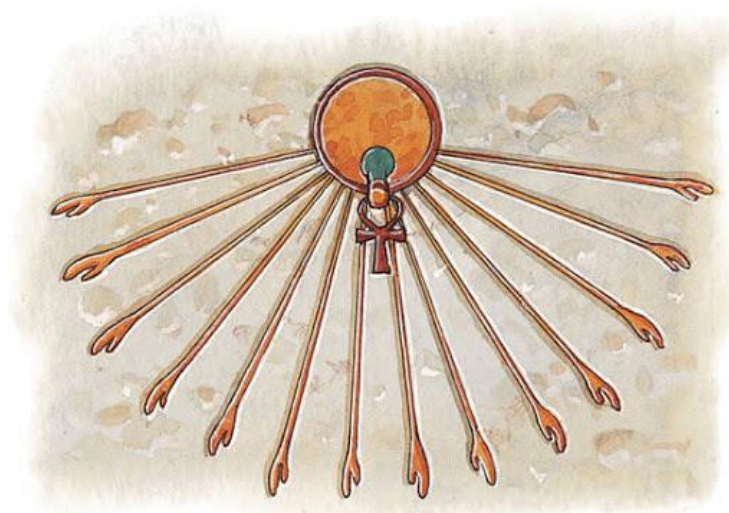
Pro Egyptany mělo největší význam Slunce, která dává světlo a teplo. Bohem Slunce byl **Re**. Nejčastěji byl zobrazován jako muž se sokolí hlavou korunovaný slunečním kotoučem a posvátným hadem. Re putoval každý den v podobě slunce napříč oblohou. Právě tak každou noc cestoval přes podsvětí, kde bojoval se stoupenci chaosu. Ráno se znovu rodil v podobě vycházejícího slunce. Jeho vliv na ostatní bohy dosahoval takové míry, že v sobě sám zahrnoval mnohé z jejich totožností. V podobě **Re-Atum** byl na vrcholu Devatera a později s ním Atum splynul úplně.

Obr. 2 Zobrazení Devatera [1]

3.2 Aton

Aton byl slunečním božstvem. Je zpodobněn jako sluneční koule, ze které vycházejí paprsky končící lidskýma rukama. V nich někdy třimal anch a byl tedy čistší formou uctívání slunce.

Obr. 3 Aton [2]

3.3 Chepru

Chepru, jako bůh stvořitel se zjevoval v podobě skaraba nebo chrobáka. Egypťané věřili, že tento brouk se rodí sám ze sebe, a tato představa zcela přirozeně souzněla s egyptským pohledem na stvoření světa. Podoba chrobáka valícího svou kuličku trusu se stala vhodným symbolem pro slunce putující po obloze. Chepru, jehož jméno v doslovném překladu znamená „ten, jenž vniká“, byl obvykle zobrazován s hlavou skaraba a lidským tělem. Protože slunce se každodenně obnovovalo, stal se skarab symbolem znovuzrození. Amulety v podobě skarabů se běžně používaly při pohřebních obřadech a často se ukládaly do obinadel k mumifikovaným tělům mrtvých, většinou nad srdce. Z druhé strany skaraba bylo vyryté jméno panovníka. Popsané kamenné skaraby sloužily i jako prostředek veřejných oznámení a pro zaznamenávání významných událostí.

Obr. 4 Chepru [3]

3.4 Anubis

Anubis nebo **Anup**, byl bůh zemřelých a balzamování. Je zobrazovaný se šakalí hlavou. Šakalové se hojně potulovali kolem pohřebišť a Egypťané, kteří se obávali znesvěcení hrobů, tato zvířata uctívali, aby si je usmířili. Černá barva Anupova těla byla spojována se znovuoživením, protože nánosy tmavého bahna, přinášené každoročními záplavami, vdechovaly nový život do půdy. Anup zprvu patřil výlučně k pohřebním

obřadům faraona, ale později se stal bohem zemřelých pro všechny Egyptány. Kněží, kteří prováděli mumifikaci, nosili masky v podobě šakalí hlavy, aby se připodobnili Anupovi.

Obr. 5 Anubis [4]

4. Architektura v Egyptě

4.1 Vývoj a účel pyramid

Tyto stavby vznikaly jako hrobky, kdy do nich byli pochováni faraoni té doby. Každý faraon si nechal stavět svoji hrobku. Před pyramidami se faraoni ve Staré říši nechali pohřbívat do mastab. Mastaba v arabštině znamená lavice, nazývána tak byla podle podobnosti tvaru, který měla. Tyto jednoduché hranoly s mírně nakloněnými stěnami byly stavěny z cihel, někdy z kamenných kvádrů.

4.2 Džosérova pyramida

Mezi první typy pyramid patří známá Džoserova stupňovitá pyramida v Sakkáře. Vznikla v období třetí dynastie, pro panovníka Džosera, druhého vládce té doby mezi lety 2950-2575 před naším letopočtem. Džoser byl prvním egyptským monarchou jenž si nechal postavit svoji pyramidu. Stavitelem Džoserovy pyramidy byl faraónův architekt a vezír Imhotep. Stavba dosahovala výšky 21 metrů a byla tvořena šesti na sebe navršenými mastabami čtvercového půdorysu, kdy každá byla menší než ta předchozí, proto je nazývána jako stupňovitá.

Nástupem čtvrté dynastie začínají vznikat pravé pyramidy, nejznámější leží v Gíze. Jsou to Velká pyramida v Gíze (Chufuova pyramida), Menkaureova pyramida a nejmenší z nich Rachefova pyramida. Tyto kolosální stavby byly postaveny mezi lety 2560-2510 před naším letopočtem. Svědčí o důmyslnosti staroegyptské společnosti a kultury. V dalších letech nedaleko od těchto pyramid doplní Gízu další významná a monumentální stavba starověkého Egypta a tou je Sfinga. Představuje sochu se lvím tělem s lidskou hlavou.

Obr. 6 Džosérova pyramida [5]

4.3 Tajemství Velké pyramidy v Gíze

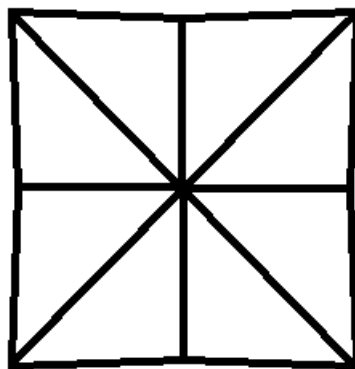
Tento monumentální skvost je zařazen do sedmi divů světa. Velká pyramida v Gíze je jinak také známá jako Chufewova pyramida (z egyptštiny) či jako Cheopsova pyramida (z řečtiny). Tuto pyramidu doprovází již od jejího objevení mnoho tajemství a neobjasněných faktů. I dnes přicházejí archeologové a vědci se stále novými teoriemi ke vzniku a účelu této pyramidy.

Obr. 7 Velká pyramida v Gíze [6]

Fakta, která se týkají stavby pyramidy:

1. Pyramida je postavená na ploše 48 tisíc metrů čtverečních a sahá do výšky 146 metrů. Do dokončení katedrály v anglickém Lincolnu v roce 1311 byla nejvyšší stavbou světa.
2. Před stavbou byl srovnán menší kopec a v jeho středu stavitelé zanechali pahorek. Kolem pahorku vyskládali desky, vážící podobně jako automobil, do zvláštního tvaru.
3. Muselo se přivést 130 tisíc žulových bloků ze vzdálenosti 800 kilometrů. Každý blok vážil mezi 12-70 tunami.
4. V pyramidě se skrývají tři místnosti. Nazývají se jako dolní, střední a horní komnata. Zedníci postavili do dolní komnaty průchod, který je 90 metrů dlouhý a jeden metr široký. Průchod je vytesán do skály ve stále stejném sklonu a přesností, kterou by bylo náročné dodržet i v dnešní době s moderními pomůckami.
5. Navýšili na sebe více než dva milióny kamenů různých velikostí a tvarů. Přesnost je až na půl milimetru. Mezi bloky není žádný spojovací materiál, drží u sebe jen díky tvaru, který do sebe skvěle zapadá jako stavebnice. Díky tomu Velká pyramida od doby, kdy byla postavena, přežila už tři zemětřesení a její základy se za celou dobu ani nepohnuly.
6. Nasměrování pyramidy je tak přesné, že směřuje na sever na přesnost 5 setin stupně.
7. Pyramida má ve skutečnosti 8 stran. Každá strana je mírně vlomena. To trochu komplikuje stavbu, protože každý blok je jiný. (obr. 2)
8. Délka stavebních prací měla trvat pouhých 20 let, tyto domněnky jsou na základě nástupu Chufewa na trůn.
9. Stavitelé pracovali s měděnými dláty, dřevěnými kladivy a konopnými lany. Je neuvěřitelné, že s těmito jednoduchými nástroji dokázali postavit stavbu, která je považována za Sedmý div světa.

Obr. 8 Osm stran v půdorysu pyramidy

Kolem pyramidy se rozkládá rozsáhlý komplex, který měl uspíšit faraonův odchod duše. Pohřeb začal v chrámu v přilehlém údolí, odkud kněží doprovodili jeho tělo do pyramidy po vyvýšeném chodníku. V komplexu se také nachází zádušní chrám, ve kterém se uctívalo faraonovo tělo. Nacházely se zde ještě tři menší pyramidy pro jeho tři manželky. Ostatní členové královské rodiny byli pohřbeni v mastabách, které ležely nedaleko od pyramidy.

Období 4. dynastie je také nazýváno jako Zlatý věk. Národ profitoval z rozmachu umění a kultury. Díky relativního míru z předchozích dynastií mohli nechat stavět architektonické skvosty. V pozdější dynastiích si už vládci nenechávali už stavět pyramidy. Nechávali se pohřbívat do skalních měst.

5. Inspirace architekturou starověkého Egypta v dnešní době

5.1 Pyramida Inversée v Paříži

Jedním z významných architektonických skvostů vytvořených v moderní době je pyramida na dvoře světové galerie Louvre v Paříži. Již na první pohled je jasná inspirace Egyptem. Myšlenka výtvaru vznikla ke dvousetletému výročí od francouzské revoluce, tedy v roce 1989. Tehdejší prezident François Mitterrand chtěl k tomuto jubileu dát městu něco stejně tak nezapomenutelného jako je Eiffelova věž. Svojí vizi předal Mitterrand architektovi **Ioeh Meng Peiovi** a ten přišel s fantastickým návrhem. Na jeho popud ozdobila Louvre pyramida ze skla a oceli.

Návrh pyramidy nebyl zcela novátorský, jak by se zdálo. Již dříve existovaly návrhy na stavbu barokní pyramidy na tom samém místě, kde dnes stojí pyramida skleněná. Architekt Pei tedy pouze pozměnil původní návrh, místo kamene použil sklo a ocel a dodal pyramidě futuristický nádech. Poté jak bylo navrženo, tak bylo i postaveno. Stejně tak jak to bylo při stavbě Eiffelovy věže, tak se objevily i zde různé názory na stavbu. Některým se tento nápad líbil jako moderní stavba a jiným se nelíbí dodnes.

Skleněná pyramida nazývána Inversée se tyčí do výšky 20,6 metrů, její strana měří 35 metrů. Ke stavbě bylo použito 603 skleněných kosočtverců a 70 trojúhelníků, které jsou spojeny ocelí. Pyramida dnes slouží jako impozantní vchod do Louvru. V hlavním foyeru muzea se nachází další pyramida nazývána La Pyramide Inversée, také dílo architekta Peie. Při pohledu zvenku jí návštěvníci většinou přehlédnou, protože je obrácená vzhůru nohama, a to špicí k zemi. Velikostí je nesrovnatelná s vchodovou pyramidou, mnoho návštěvníků muzea ji uvnitř ani nezaregistruje. Soustředí se většinou už na vstupy do jednotlivých částí paláce. Přitom je pohled na obrácenou pyramidu, odrážející oblohu, naprosto fantastický. Pokud návštěvníkův zrak ulpí na La Pyramide Inversée, jen těžko mu ujde malá, asi metr vysoká, kamenná pyramida, vztyčená těsně pod hrotem pyramidy Inversée. Skoro se dotýkají. Tento zajímavý pohled na skoro dotýkající se pyramidy, je i použit i ve filmu Šifra mistra Leonarda.

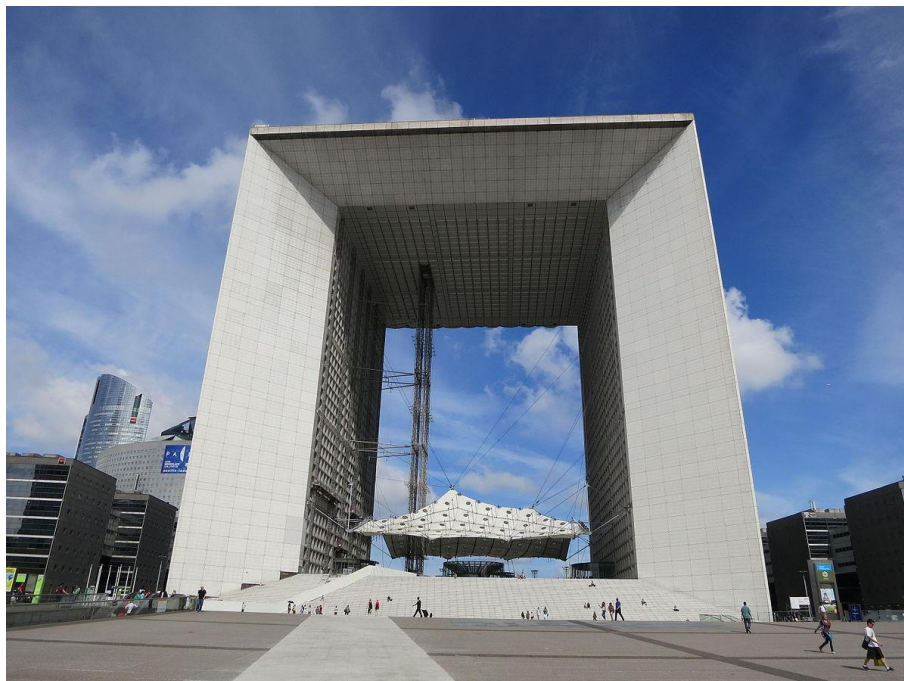
Obr. 9 Inversée [7]

5.2 La Grande Arche v Paříži

Je moderní stavba jinak také zvaná jako „Velké okno“. Vytvořená dánským architektem **Johanen Otto von Spreckelsenem** . Stavba byla dokončena v 1989, stejně jako pyramida v Louveru, ke dvoustému výročí od francouzské revoluce.

Nachází se v moderní čtvrti La Défence. Postavena byla ve směru osy lemující stromořadí přes Vítězný oblouk, bulvár Champs-Élysées až k Louvru. Takové důmyslné rozmístění vzniklo už za vlády Ludvíka XV. Zajímavostí je, že již v 19. století byl na kopečku, kde dnes stojí La Grande Arche, větrný mlýn.

Budova má tvar otevřené kostky a je pokrytá sklem a bílým mramorem. Sahá do výšky 110 metrů a její váha se odhaduje na 30 tisíc tun. Pod klenbou jsou zajímavým způsobem zavěšeny panoramatické výtahy.

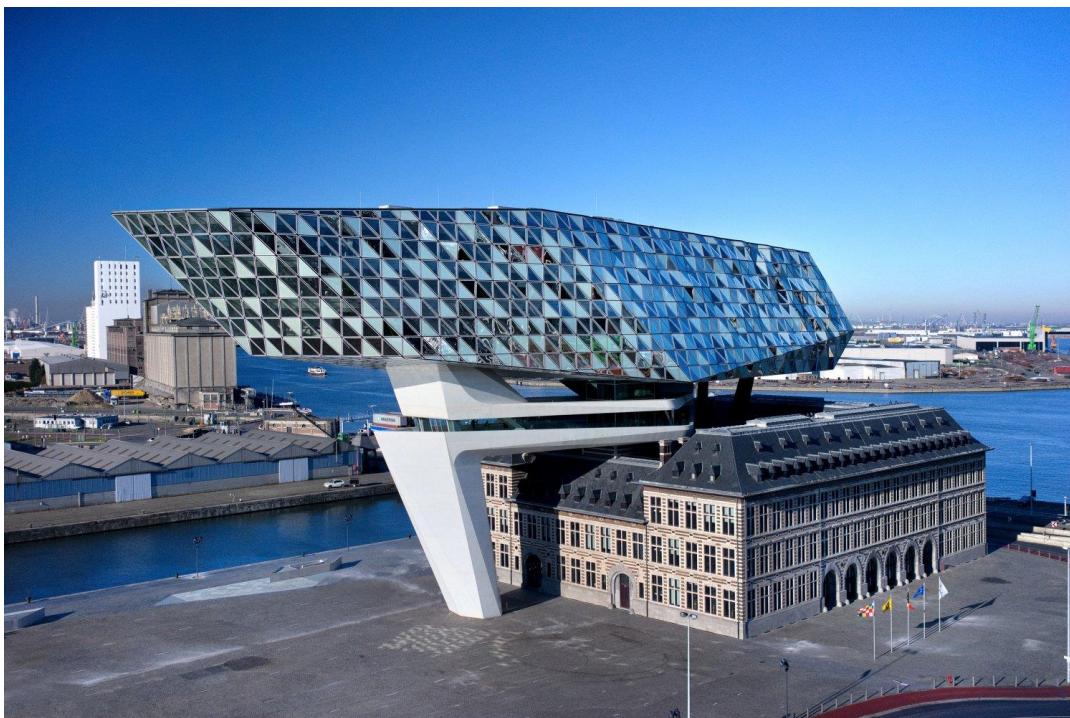

Obr. 10 La Grande Arche [8]

5.3 Diamantová loď v Antverpách

Je jedním z posledních projektů, na kterém se podílela významná britská architektka írského původu **Zaha Hadid**. Vertikální nástavba s renovací a přeměnou bývalé požární stanice v moderní hlavní sídlo úřadu antverpského přístavu spojuje staré s novým. Tato stavba byla vytvořena v roce 2007. Přání bylo vybudovat nové kancelářské budovy pro přístavní úřad a při tom udržet památkově chráněnou hanzovní budovu bývalé hasičské stanice. Úkolem tedy bylo ponechat původní objekt a transformovat ho.

Společnost Zaha Hadid Architects se spolu s poradenskou firmou pro kulturní dědictví Origin intenzivně zabývala historií místa i samotné budovy. Rozhodnutí přiklonit se k vyvýšené nástavbě stávajícího objektu namísto sousedící přístavby vyplynulo z historické analýzy. Návrh měl odkazovat na věž, která měla být významným a viditelným znakem z dálky i orientačním bodem. Antverpy jsou známé námořními obchody v přístavu a jako „město diamantů“. Proto výsledný návrh má tvar podobající se trupu lodi a poskládání trojúhelníků je zase inspirací diamantem. Zajímavá také je volba vertikálního rozšíření původní stavby. Nová budova působí dojmem, jako by plula nad tou původní. Původní budova tak kontrastuje s dynamikou zakřiveného pláště nové budovy.

Obr. 11 Diamantová loď [9]

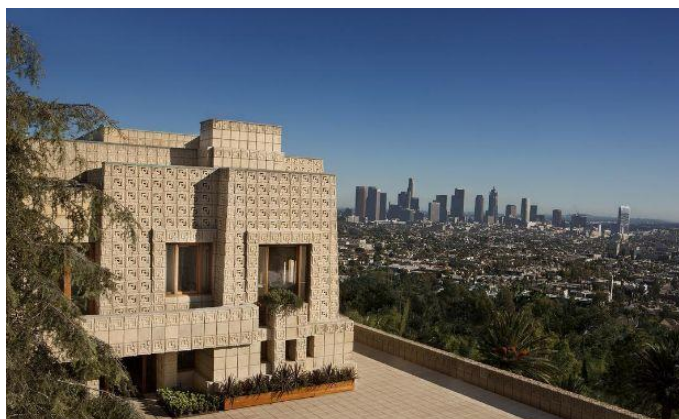
5.4 Ennis House v Los Angeles

Navržený architektem **Lloydem Wrightem**. Dům byl postaven v roce 1924 pro manžele Charlese a Mabel Ennisovi. Stojí ve svahu nad Los Angeles na Glendower Ave ve čtvrti Los Feliz.

Přestože z oficiálních zdrojů je k vyčtení inspirace z Majské kultury. Ornamenty zdobící dům jsou podobné i ornamentům používaných ve staroegyptské kultuře. Nejedná se jen o ornamenty, které by mohly být podobné těm staroegyptským, ale i stavba jako taková je podobná například Hórově chrámu postaveném v letech 237-57 př. n. l.

Obr. 12 Ornamenty použity v Ennis House [10]

Obr. 13 Ennis House- 1924 [10]

Obr. 14 Hóruův chrám v Edfú- 237-57 př. n. l. [11]

6. Symboly Egypta v módě

6.1 Vzory v oděvu

Módou starých Egyptanů se inspiroval ne jeden módní návrhář. Z kolekce je patrné, že už jen použití zlaté barvy působí vznešeně a spojuje ji s Egyptem. Dalším prvkem je pektorál kolem krku, dnes se dá nazvat jako masivní náhrdelník. V kolekci od Valentino z roku 2016 lze vidět dlouhé splývavé šaty zdobené potiskem z egyptské kultury. V kolekci od Chanel z roku 2018 je zřetelná hlavně práce se zlatými prvky.

Obr. 15 kolekce Valentino 2016 [12]

Obr. 16 kolekce Chanel 2018 [13]

Obr. 17 původní egyptské oděvy [14]

6.2 Aplikace

Existují kovové aplikace, většinou zlaté nebo stříbrné barvy, použité v oděvu, botách, páscích a kabelkách. Často jsou spojovány s rockovým a punkovým stylem. Lidé tohoto stylu je nosí na vestách, bundách, páscích, dokonce i jako náramky či náušnice. Takové aplikace mohou na pozorovatele působit drsným dojmem, avšak v decentním množství dokážou vzbuzovat i elegantní dojem. Takto elegantně působí i lodičky od Valentina na obr. 19.

Obr. 18 kabelka s cvočky [15]

Obr. 19 lodičky od Valentina [16]

7 Pánské svetry

Pánské svetry jsou v posledních letech stále více v poptávce i mladé generace pánů. Je to „kousek“, kterým si i pánové rádi obohatí svůj šatník. Dříve tato pletená móda byla v oblibě spíše u žen.

7.1 Vznik svetrů a vývoj

Počátky vzniku pletenin nejsou s jistotou známy. Některé zdroje tvrdí, že byla známá už ve starověkém Egyptě. Jiné zdroje naopak tvrdí, že sice vlnu starověcí Egypťané znali, ale kvůli náboženskému tabu, kdy pro ně byla některá zvířata posvátná, ji nepoužívali.

V Evropě v období novověku lidé nosili tenké pletené halenky podobné dnešním svetrům. Největší rozšíření svetrů jako takových bylo až ve 20. letech 20. století. Svetr byl původně pouze pánským oděvem. Módní návrhářka Coco Chanel prosadila svetr i do dámského šatníku. [23]

7.2 Vzory

Pletařská technika je známa svou kreativitou. Je možné vytvořit barevné vzory nebo vzor ve struktuře. Pánské svetry jsou většinou méně barevné. Pánové obvykle dávají přednost tmavým tlumeným barvám. Vzory bývají větší a v menším množství.

7.2.1 Golfový vzor

Pánský svetr, známý jako golfový, má dnes jak pánské, tak i dámské varianty. Svetr má nejčastěji věčkový výstřih. V přední části jsou větší barevné kosočtverce navazující na sebe.

Obr. 20 Golfový svetr [17]

7.2.2 Norský vzor

Vznik těchto vzorů se datuje do 19. století. V Norsku se objevil vzor na pletených palčácích s motivem osmicípé růže, který upletla dívka jménem Marit Gulsethbrua Emstad. Později se vzor rozvinul nezávisle na palčácích v dolním údolí Norska ve městě Dale na jiné druhy oděvu jako například svetr.

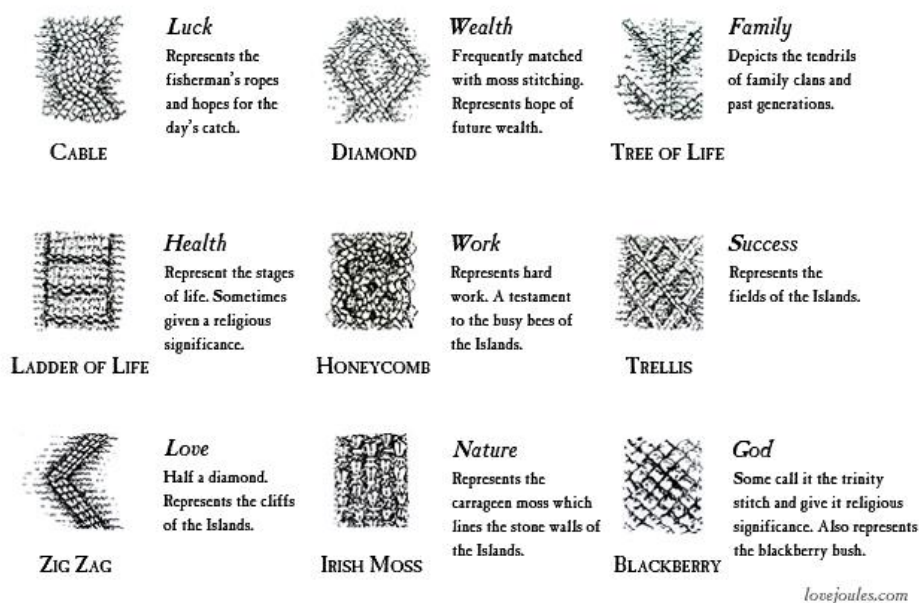
V roce 1879 vzniká firma Dale of Norway, která dodnes vyrábí svetry s norským vzorem. Dnes už je více než 300 registrovaných norských vzorů. [18]

Obr. 21 Norský vzor [19]

7.2.3 Aranský vzor

Tento vzor vznikl v Irsku na Aranských ostrovech. Může být sestaven z více vzorů, která mají symbolizovat určité činnosti, předměty, pocity, které byly důležité pro obyvatele v době vzniku vzorů. Jedná se například o „copánkový“ vzor, kdy mají copánky naznačovat vzor tlustých rybářských lan. Dále kosočtvercové (diamantové) vzory, které znázorňují malá místní políčka, symbolizující štěstí, úspěch a zdraví. Linie „cik cak“ symbolizuje manželství. Symbol stromu života je znak rodiny.

Obr. 22 Vzory na pletenině a jejich symbolika [20]

Obr. 23 Svetr s aranským vzorem [21]

7.2.4 Pánský kardigan

V posledních letech se do módy opět dostaly pánské pletené rozepínací svetry, známé pod názvem kardigan. Mohou mít různou délku a být doplněny kapucí či kapsami. Mohou být otevřené, pokud zapínání je, tak většinou na knoflíky. Pánské verze kardiganu mívají tmavé barvy jako černá, šedá, tmavě modrá, většinou jsou hladké nebo s jemným strukturovým vzorem.

Obr. 24 Pánský kardigan [22]

8 Inspirace

Práce je inspirovaná egyptskými pyramidami a další moderní architekturou ovlivněnou starověkým Egyptem. Ve vzorech jsou tedy použity geometrické tvary trojúhelníků, kosočtverců a křivek. V bakalářské práci by měl být vidět vývoj od jednodušších vzorů po složitější.

9 Pletací stroj Shima Seiki

Pleteniny jsou vytvářeny především na elektronicky ovládaném dvoulůžkovém plochem pletacím stroji Shima Seiki NSSG 122, dělení stroje je 7"E. Stroj je osazen jazýčkovými jehlami s větší hlavou (WideGauge). Má pracovní šířku 120 cm. Pracuje se dvěma pletacími systémy a s elektronickou kontrolou délky nitě v očku (DSCS).

Obr. 25 Stroj Shima Seiki

Vzhledem k nečekaným okolnostem (pandemie koronaviru od března roku 2020), kdy byla uvalena karanténa a nesměla se navštěvovat škola, byla alternativa pro vzorování pleteniny na jednolůžkovém pletacím stroji (dopleta). Některé vzorníky jsou tedy vytvářeny jako jednolící pleteniny.

9.1 Program SDS-ONE KnitPaint

Návrhy vzorů byly vytvářeny v programu KnitPaint, který je kompatibilní s pletacím strojem Shima Seiki.

Z největší části tvoří černá pracovní plocha se čtverečkovanou sítí. Sít' je vidět až po několikanásobném zvětšení, kdy se nejlépe pracuje právě v této síti. Jeden čtvereček představuje jednu jehelní rozteč. Na začátku je nejdůležitější ohraničit si pracovní plochu, která bude představovat velikost pleteniny a v ní následně vzor vytvářet.

V této práci byly používány: 1- lícní očko s automatickým přenosem, kterému náleží červená barva. 2- rubní očko s automatickým přenosem, kterému náleží zelená barva. 3- oboulícni očko s automatickým přenosem, kterému náleží žlutá barva.

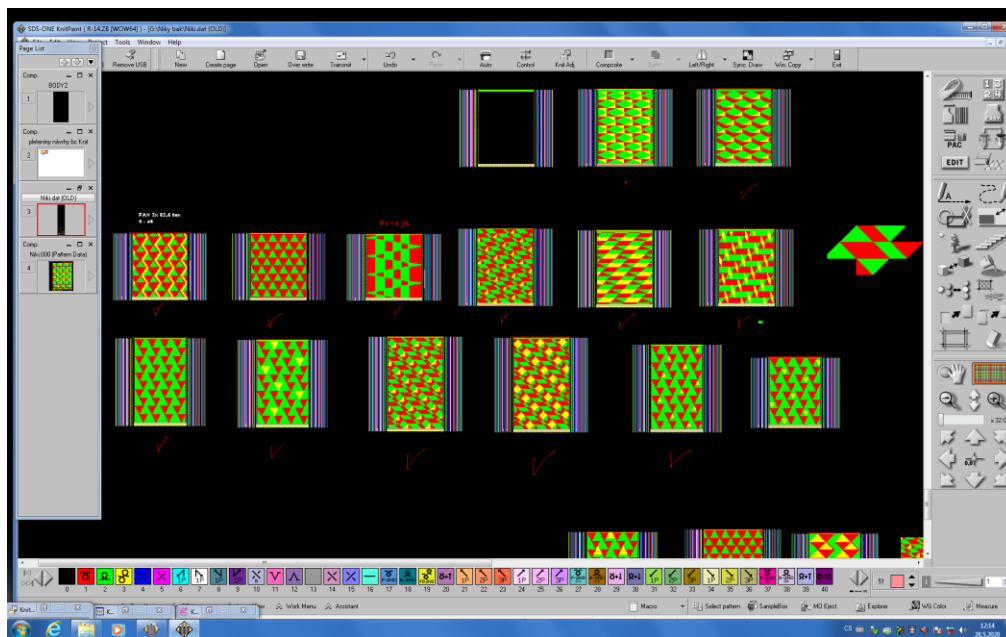
Po vytvoření návrhu vzoru v pletenině je třeba doplnit funkční čáry pro pokyny k pletení. Ty se vytvoří pomocí funkce „Area“ a zaškrtnutím „Pattern“ a následném zvolení tlačítka v pravé liště „Option Line“ a vybráním možnosti „Automatic“. V této práci byly předvolené funkční čáry doplněny na konci vzoru ekonomizérem, použitím této funkce se vybraný úsek plete opakovaně kolikrát si zvolíme. Dále se doplňuje číslo vodiče, velikost oček, rychlost pletení a odtah.

Celý vzor včetně funkčních čar se označí opět do arey a tentokrát s označením „Structure“ a v ikoně „Option Line“ se vybere možnost „Directions“. Díky tomuto kroku se ve funkčních čarách upraví první postranní čáry na obou stranách od vzoru. Jsou barevně značeny střídáním bílého a tyrkysového pole, který označuje přejezdy vodiče při pletení. Je třeba si zkontrolovat, že poslední řádek pleteniny končí tyrkysovým polem, tak je zajištěno zakončení vodiče vlevo.

Nakonec je třeba přesunout vytvořený vzor na flashdisk. To se zajistí vložením vzoru do arey ve volbě „Package“ a následným vybráním ikony „Auto“ v horní liště, kdy se musí opět kliknout do vzoru. Otevře se tabulka, ve které se kontroluje vodič a nastavuje se počet opakování v případě zvoleného ekonomizéru. Po potvrzení se objeví už tabulka s přepisováním na flashdisk. Je třeba zvolit pole „Simulation Start“, tímto se provede kontrola navržené pleteniny. V případě chyby lze otevřít „Check“ a zjistit chybu, kterou

je třeba opravit. Pokud počítač nezjistí chybu může se pletenina přehrát na flashdisk, kterým se následně přenesou do programu pletacího stroje.

V programu pletacího stroje se vyhledá uložený návrh pleteniny. Zde se ještě upravují parametry jako velikost oček, odtah a rychlost pletení. Nakonec se pletení spustí.

Obr. 26 Pracovní plocha KnitPaint

9.2 Příprava vzorků na pletení

Pleteniny jsou všechny jedné barevnosti s cílem zasáhnout do struktury vzoru. Materiál použitý pro pletení je PAN 62,5 x 3 tex. Práce je tvořena nejdříve na základě inspirace konkrétními podněty a konečné vzory jsou již bez konkrétní inspirace.

První vzorníky byly inspirovány pyramidami. Ve vzorech se objevují tvary trojúhelníku, s těmito vzory je 5 vzorníků. Jsou tvořeny především kombinací lícních a rubních oček, později doplněny oboulícními očky.

Další inspirací byla Diamantová loď v Antverpách od architektky Zahy Hadid. Vzorníků tohoto typu je také 5. Jsou tvořeny kombinací lícních, rubních i oboulícních oček. Ve vzorech jsou trojúhelníky doplněny kosočtverci.

Poslední vytvořené vzorníky jsou doplněny křivkami. Kombinace oček je stejná jako u předchozích vzorníků.

Upletených vzorníků je celkem 16, jsou vybrané z vícero návrhů. Ze vzorníku lze vybrat vzory od dámské módy, přes pánskou módu až po bytový textil.

Vzory inspirované pyramidou

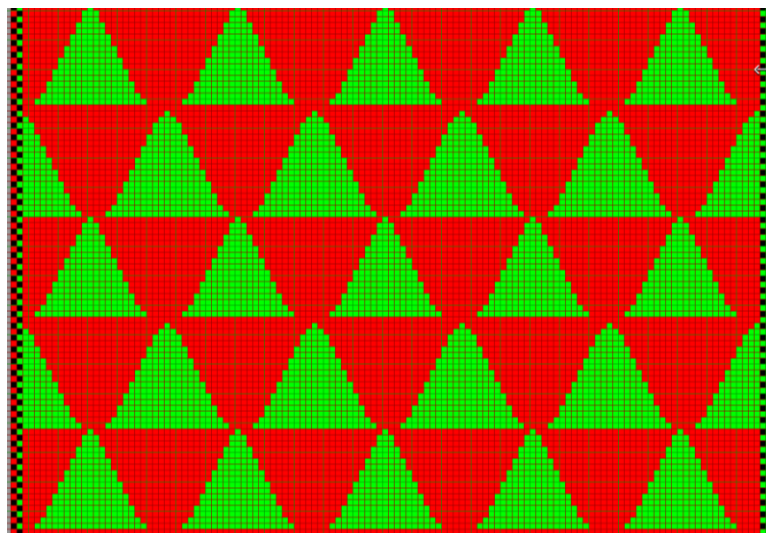
Vzor 1

liční strana

rubní strana

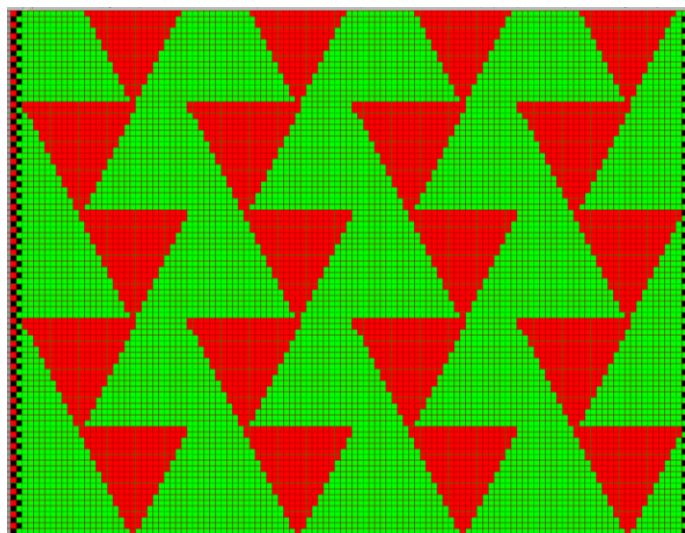
Vzor 2

liční strana

rubní strana

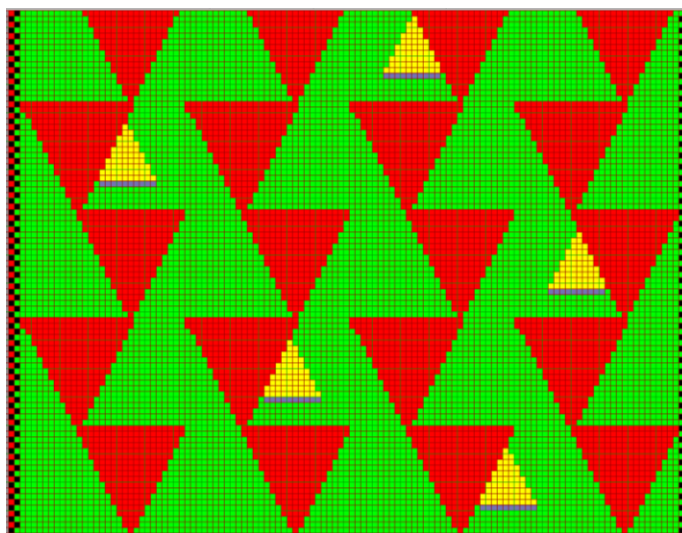
Vzor 3

liční strana

rubní strana

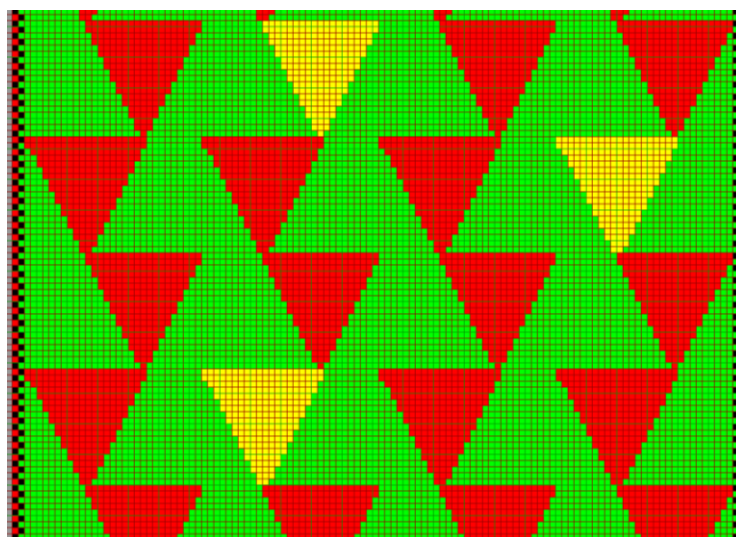
Vzor 4

licní strana

rubní strana

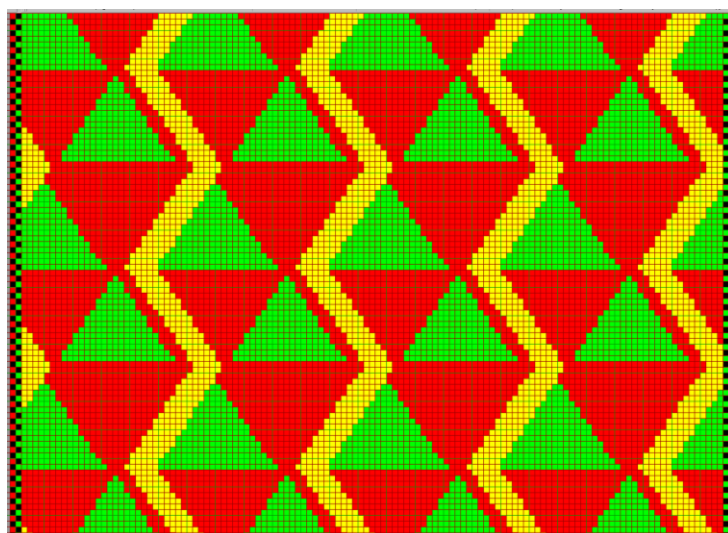
Vzor 5

lící strana

rubní strana

Vzory inspirované stavbou Diamantová loď v Antverpách

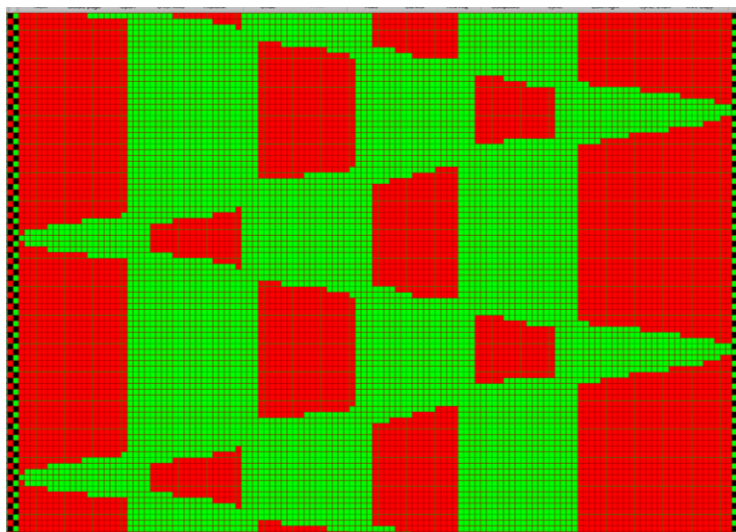
Vzor 6

licní strana

rubní strana

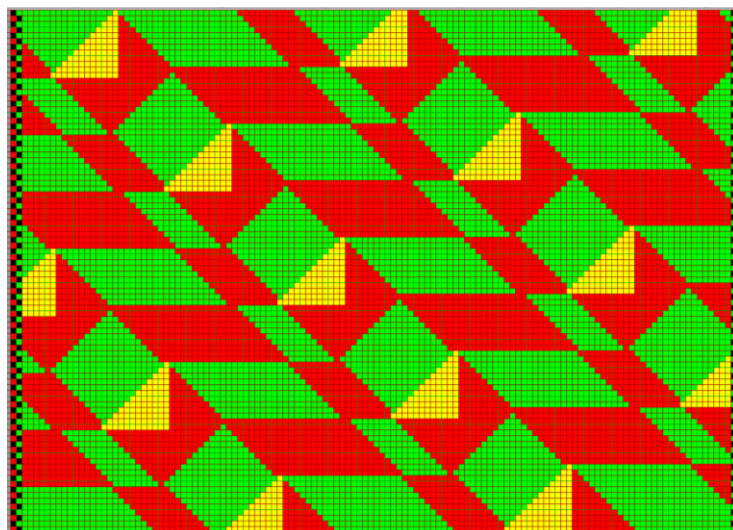
Vzor 7

liční strana

rubní strana

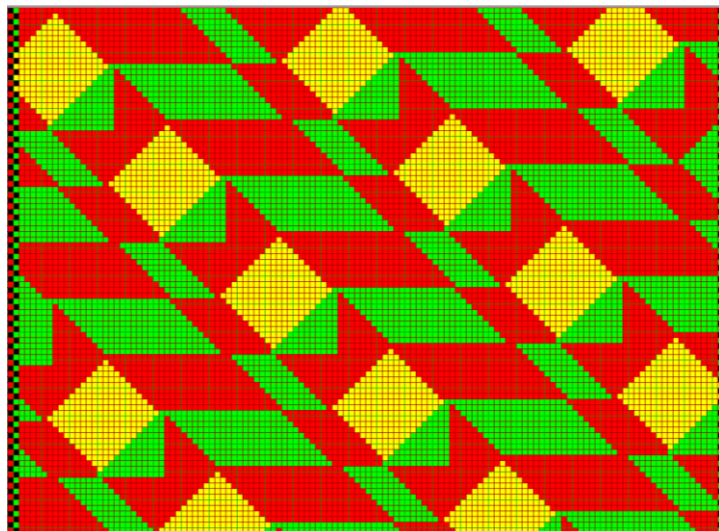
Vzor 8

liční strana

rubní strana

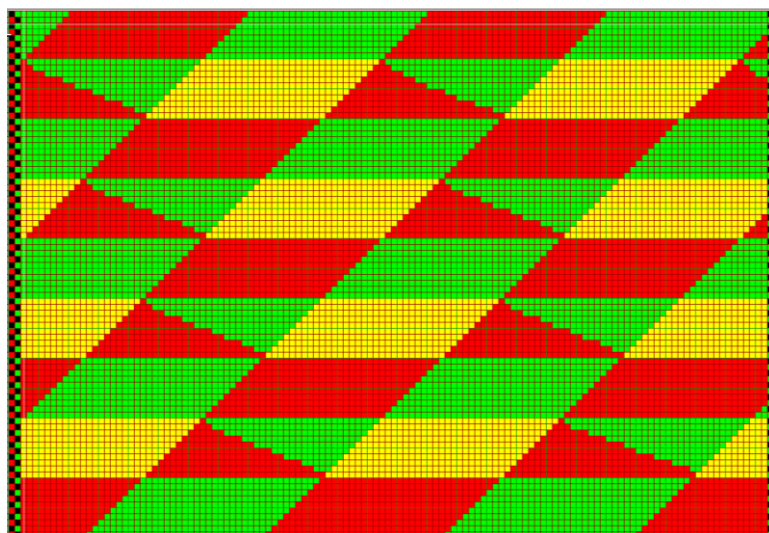
Vzor 9

lící strana

rubní strana

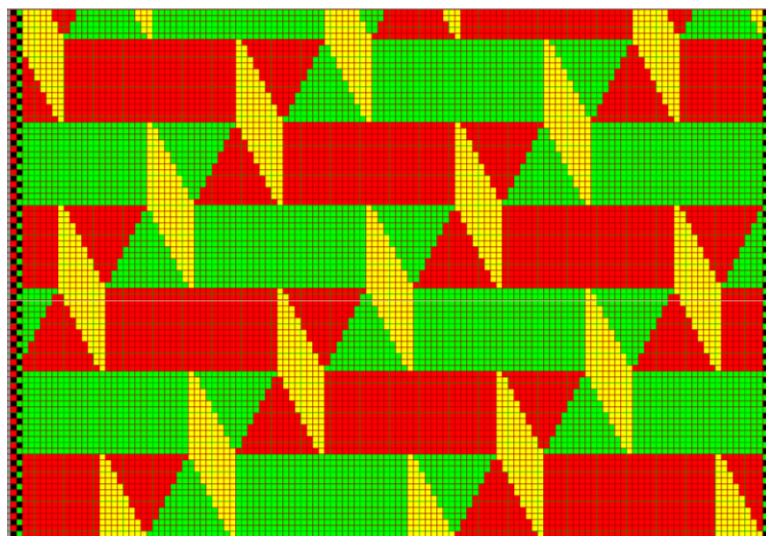
Vzor 10

licní strana

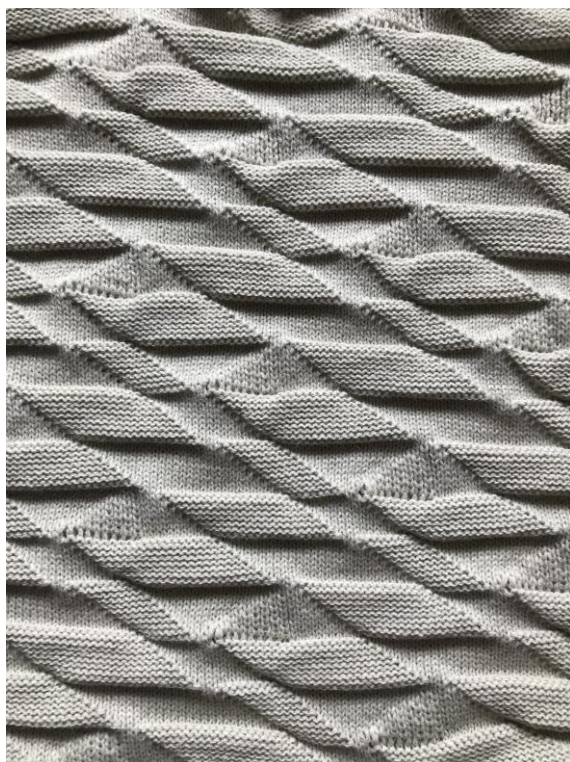

rubní strana

Další výtvarné zpracování vzorů

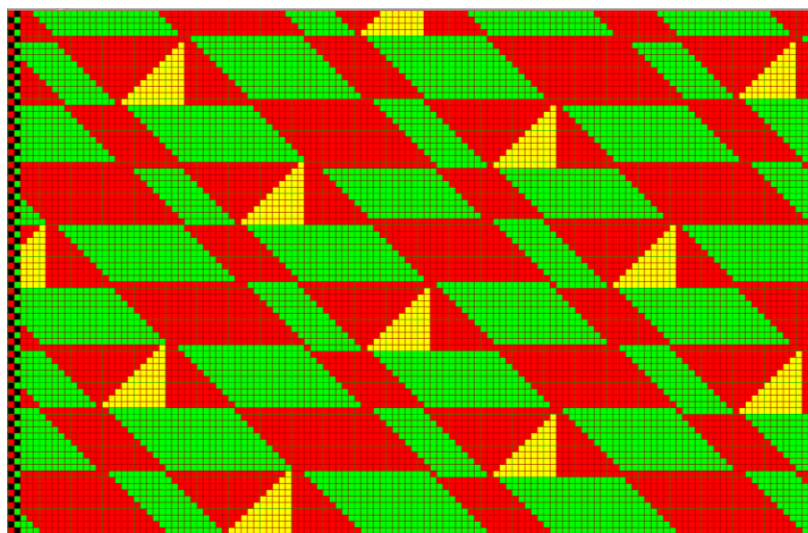
Vzor 11

lící strana

rubní strana

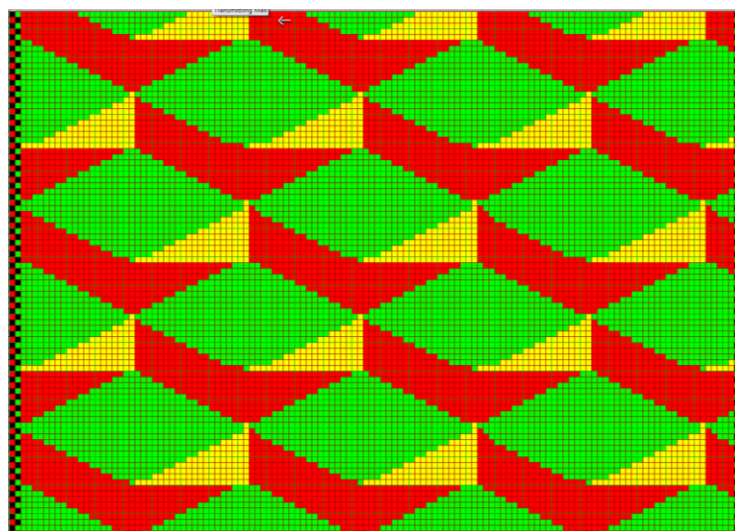
Vzor 12

lící strana

rubní strana

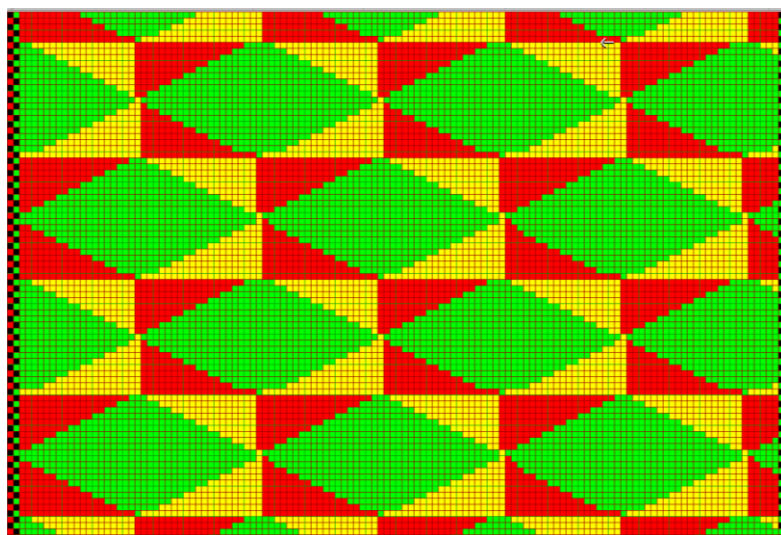
Vzor 13

liční strana

rubní strana

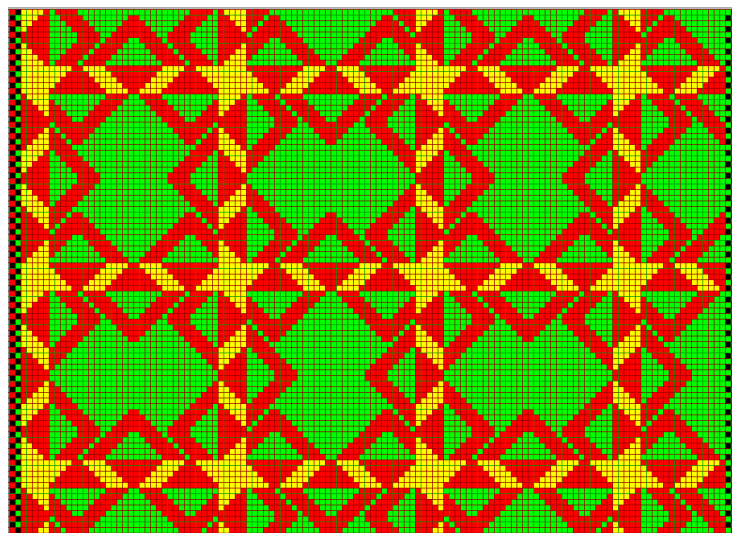
Vzor 14

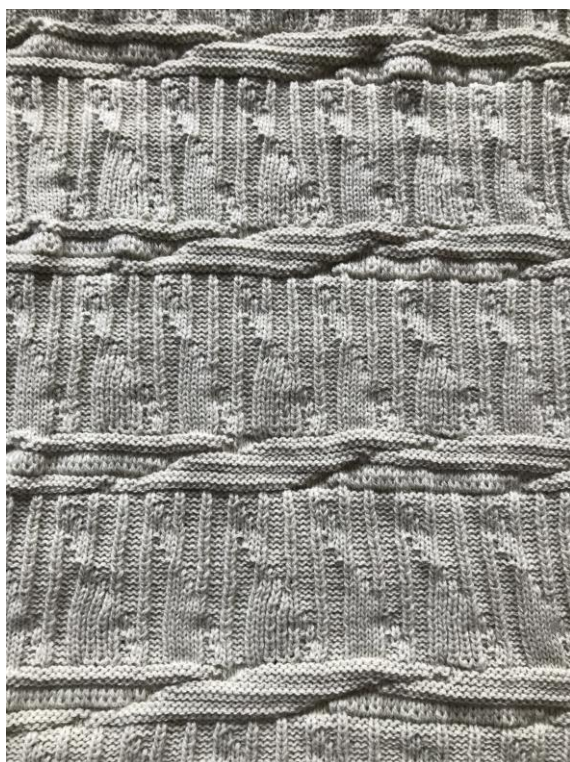
licní strana

rubní strana

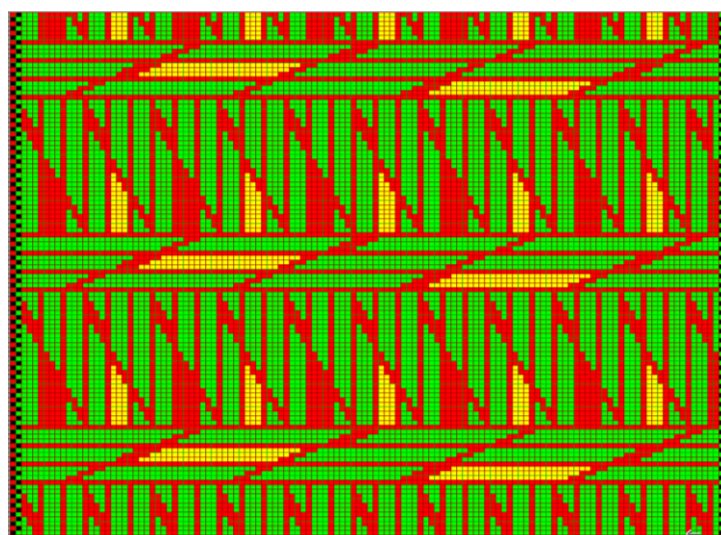
Vzor 15

liční strana

rubní strana

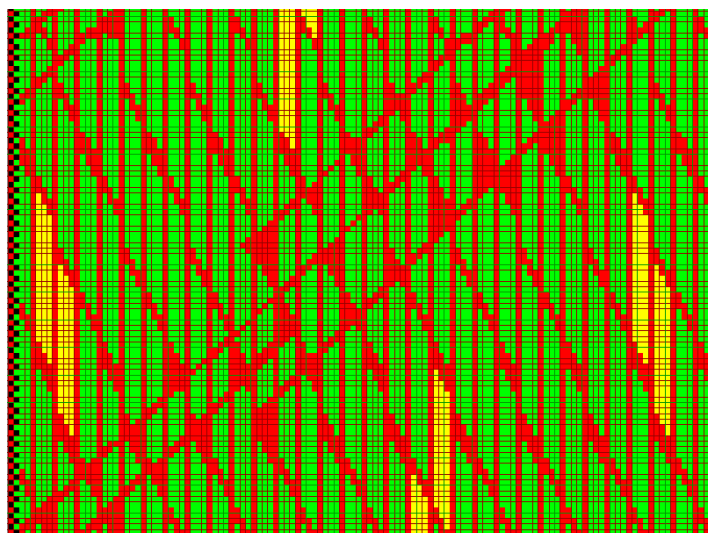
Vzor 16

liční strana

rubní strana

10. Vizualizace

10.1 Návrhy vzorů ve vizualizaci

Vzor 4 použitý na svetr

Vzor 13 použitý na svetr

Vzor 11 použitý na svetr

11. Závěr

V bakalářské práci je popsána historická architektura Egypta a následná inspirace v moderní architektuře. Starověký Egypt je velmi rozsáhlé téma, díky tomu byly vybrány jen části, které byly pro psaní a tvoření práce opravdu podstatné.

Přestože mě dějiny nejen Egypta provází po všechny roky studia, stále objevuji nové informace, které mi jsou přínosem i mimo tuto bakalářskou práci. Obě tyto části mi jsou inspirací pro tvoření vzorníku pletenin.

Díky teoretické části jsem si podrobněji mohla zopakovat dějiny Egypta a dozvěděla se nové informace k moderní architektuře.

Velkým přínosem pro mě byla možnost naučit se pracovat v programu SDS KnitPaint. Ve vzornících by měl být vidět posun od trojúhelníků po křivky a složitější vzorování. Zajímavé u některých vzorků také je, že působí jinak z lící a rubní strany. Lze tedy jednu pleteninu použít dvakrát, a přesto bude působit jinak.

Každý samotný vzor se hodí na jiný způsob využití. Například vzory číslo 6, 7 a 14 by mohly být použity jako potah na polštář nebo přehoz, vhodný by byl i jako pléd. Vzorky číslo 4, 12 a 13 jsou ve struktuře výraznější, a tak by byly vhodné pro pletení pánského „živého“ svetru pro mladou generaci. Naopak vzorky číslo 11 a 15 jsou složitější jemnými strukturami, a tak vyniknou na svetrech pro starší pány.

Prameny

- [1] Devatero. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Devatero#/media/Soubor:Geb_and_Nut02.jpg
- [2] Aton. *Lastura* [online]. lastura, 2010 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <http://www.lastura.cz/rejstrik/aton.html>
- [3] Chepru. *Časopis živa* [online]. živa, 2004 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: Časopis ŽIVA [online]. Copyright © [cit. 07.07.2020]. Dostupné z: <https://ziva.avcr.cz/files/ziva/pdf/entomologicka-ilustrace-1-od-staroveku-do-pozdni-r.pdf>
- [4] Anubis. *Dedecko* [online]. dedecko, 2006 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://dedecko.wbs.cz/anubis2.jpg>
- [5] Džoserova pyramida. *Wikipedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9b/Sakkara_12.jpg
- [6] Velká pyramida. *Irozhlas* [online]. irozhlas, 2017 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/po-dvou-letech-zkoumani-cheopsovy-pyramidy-prisli-archeologove-s-vysledkem_1711021546_ako
- [7] Inversée. *Lidovky* [online]. Lidovky, 2019 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: [https://www.lidovky.cz/lide/zemrel-architekt-pei-autor-pyramidy-v-louvru-bylo-mu-102-](https://www.lidovky.cz/lide/zemrel-architekt-pei-autor-pyramidy-v-louvru-bylo-mu-102-let.A190517_074144_In_zahranici_ele/foto/APE638075_shutterstock_227545819.jpg)
[let.A190517_074144_In_zahranici_ele/foto/APE638075_shutterstock_227545819.jpg](https://www.lidovky.cz/lide/zemrel-architekt-pei-autor-pyramidy-v-louvru-bylo-mu-102-let.A190517_074144_In_zahranici_ele/foto/APE638075_shutterstock_227545819.jpg)
- [8] Grande Arche. *Wikipedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/thumb/5/56/Grande_Arche_La_defens%C3%A9_Paris.jpg/1200px-Grande_Arche_La_defens%C3%A9_Paris.jpg
- [9] Diamantová loď. *Archiweb* [online]. Archiweb, 2017 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: https://www.archiweb.cz/cache/images/news/gallery/picture_21385_3.jpg-1600x1200-diamantova-lod-v-antverpach-je-majakem-pro-cely-svet.jpg?algorithm=1&mtime=1490305122
- [10] Ennis House. *Theeastsideagent* [online]. Los Angeles: theeastsideagent, 2018 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <http://www.theeastsideagent.com/frank-lloyd-wright-ennis-house/>

- [11] Chrám v Edfu. *Wikipedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Chr%C3%A1m_v_Edfu#/media/Soubor:Temple_of_Edfu_02.jpg
- [12] Jarní kolekce Valentino 2016. *Móda* [online]. Móda, 2015 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://www.moda.cz/a/jarni-kolekce-valentino-2016-vita-modni-rozmary-ve-vsech-svych-podobach--16478?page=2>
- [13] Chanel Pre-Fall FW19. *Camifashiontips* [online]. camifashiontips, 2018 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <http://camifashiontips.blogspot.com/>
- [14] Egypt. *Pinterest* [online]. Pinterest, 2019 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com>
- [15] Oblečení a boty se cvočky. *Kosmetické trendy* [online]. Kosmetické trendy, 2013 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://kosmeticketryndy.cz/obleceni-a-boty-se-cvocky/>
- [16] Lodičky Valentino. *Sleva outlet online* [online]. Sleva outlet online, 2020 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://sleva.outletonline2020.net/content?c=valentino%20lodicky&id=1>
- [17] Golfový svetr. *Web golf* [online]. Web go lf, 2020 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: https://www.webgolf.cz/cs/abacus-hurst-pansky-golfovy-svetr-navy?gclid=EAIaIQobChMIiL2T2tWk6AIVCsDeCh3PIAtCEAkYAiABEgKh6fD_BwE#/106-velikost-l
- [18] Norský vzor. *Marianne* [online]. Marianne, 2020 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://www.marianne.cz/clanek/znate-fenomen-jmenem-mindfulness>
- [19] Norský vzor svetr. *Ok sport* [online]. Ok sport, 2020 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://www.oksport.eu/oksport/eshop/27-1-Zimni-obleceni-panske/155-2-Panske-svetry/5/5430-Pansky-svetr-Kama-4054-tmave-modry-108-s-norskym-vzorem>
- [20] Aranský vzor. *My knitting* [online]. My knitting, 2016 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://myknitting.wordpress.com/2016/12/22/arany-neboli-copankove-vzory/>
- [21] Aranský vzor svetr. *Mundo* [online]. Mundo, 2003 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://www.mundo.cz/irsko/suvenyry>
- [22] Kardigán. *Zoot* [online]. Zoot, 2020 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://image.zootlab.cz/cache2/fit/750x1007/000/000/002/960/2960660.jpeg>
- [23] Svetr. *Wikipedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Svetr>

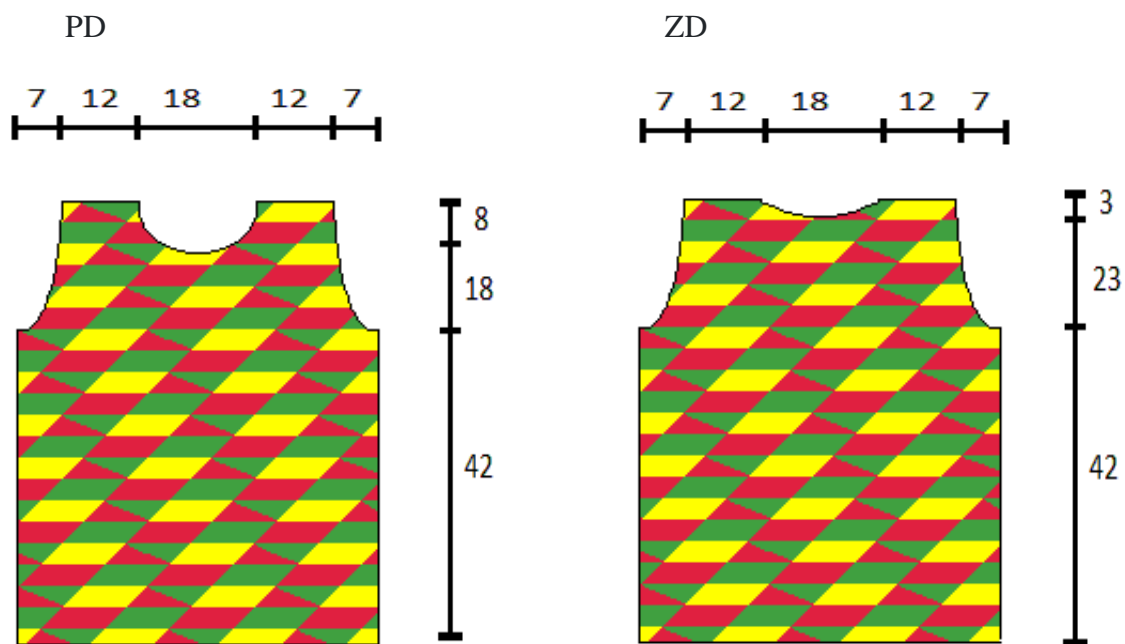
- [24] *Velká kniha - Starověký Egypt: objevte jednu z největších civilizací, která kdy obývala naši planetu : faraoni, pyramidy, hieroglyfy.* Přeložil Boleslav ŽEMLÍK. Brno: Extra Publishing, 2017. Živá historie (Extra Publishing). ISBN 978-80-7525-115-2.
- [25] MILLMORE, Mark. *Oživlý Egypt: živoucí obrazy z dob faraonů.* Praha: Columbus, 2008. ISBN 978-80-7249-181-0.
- [26] VACHALA, Břetislav. *Starí Egyptané.* 2. vyd. Praha: Libri, 2010. ISBN 978-80-7277-472-2.
- [27] HAMILTON, Robert. *Egypt: říše faraonů.* Praha: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-779-1.
- [28] *Egypt: symbolismus a archeologie.* Praha: Nová Akropolis, 2009. Ulixes. ISBN 978-80-86038-41-4.
- [29] REEVES, C. N. *Starověký Egypt: kronika velkých objevů.* Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1418-7.
- [30] PIJOÁN, José. *Dějiny umění.* Praha: Knižní klub, 2000. ISBN 80-7176-765-4.
- [31] PIJOAN, José. *Dějiny umění. 10.* 3. vyd. Praha: Odeon, 1991. ISBN 80-207-0133-8.
- [32] *Zaha Hadid.* 24 ORE Cultura srl, Milan. Milan: ORE Cultura, 2010. ISBN 978-88-6413-021-7.

Příloha

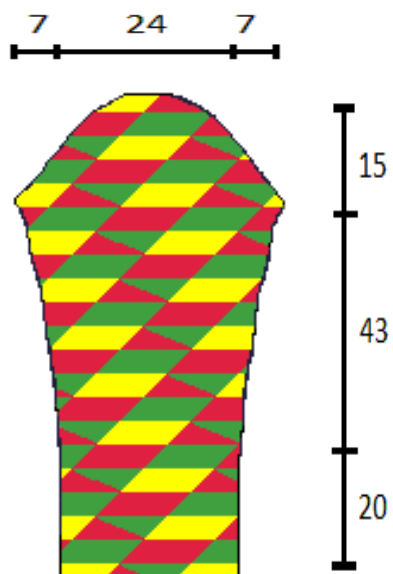
V příloze jsou 3 technické nákresy pro možné zpracování vzorníků dále. Střihy jsou pro velikost 48.

Uvedené hodnoty jsou v centimetrech.

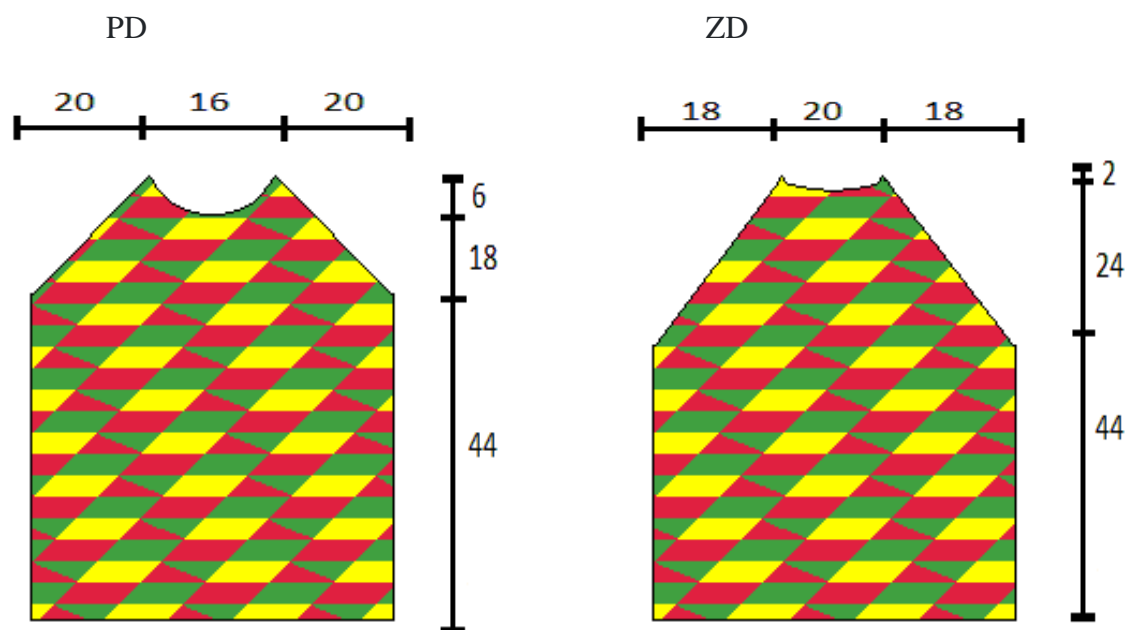
Technický náčrt pro pánský svetr s klasickými rukávy.

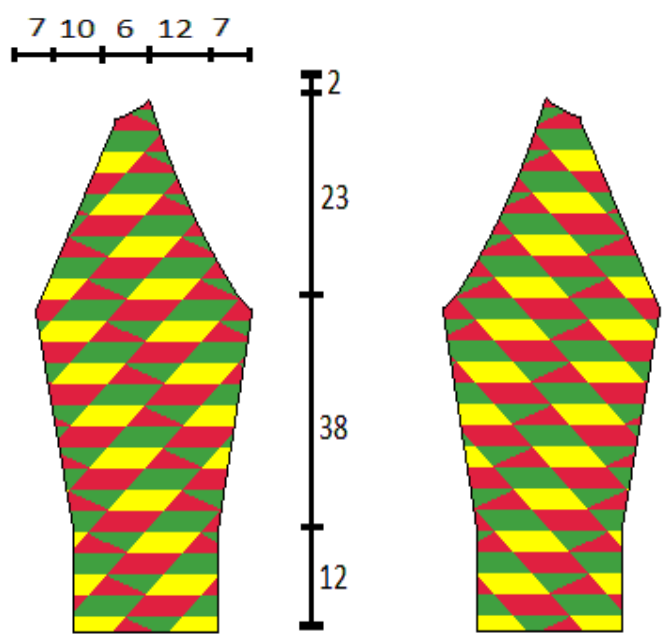
RUKÁV

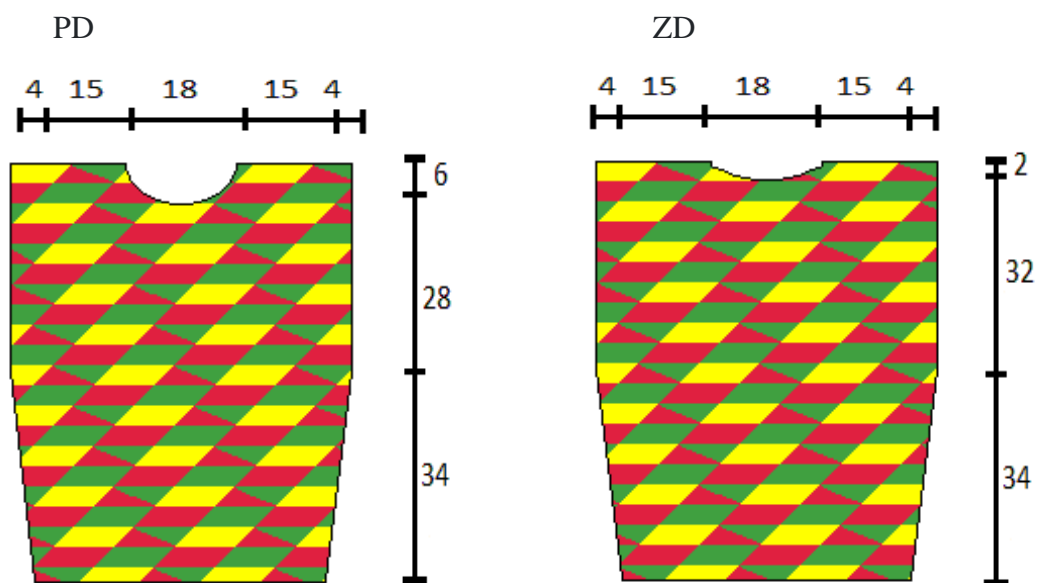
Technický nákres pro pánský svetr s raglánovými rukávy.

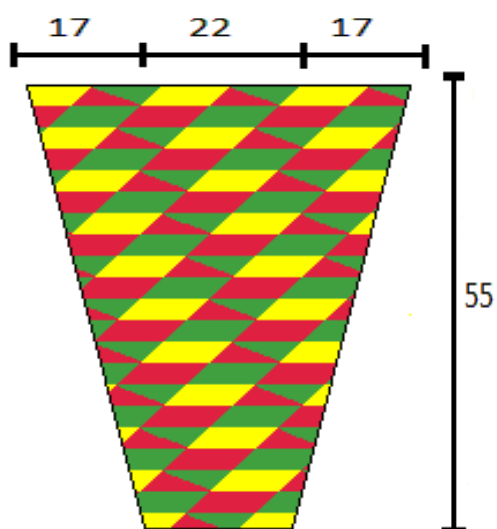
RUKÁV

Technický nákres pro pánský svetr „táčkového“ tvaru.

rukáv

Střihy lze dále upravovat v šířce, délce, výstřihu, např.: rolák, věčkový výstřih nebo šálový límec.